

Posudek oponenta na magisterskou práci **Jakuba Svěráka:**

Porovnání populačního vývoje Číny a Indie

Jak je z názvu patrné předložená práce si klade za cíl porovnat populační vývoj Číny a Indie v druhé polovině 20. století (v názvu práce chybí časová specifikace) a ukázat na některé příčiny odlišností. Téma práce je velmi zajímavé, neboť se jedná o státy s největším počtem obyvatel na světě. Při vysvětlování faktorů, které působily v posledních 50 letech na populační vývoj v obou státech, je důraz kladen na vliv populační politiky. Oba státy jsou příkladem uplatňování programů plánovaného rodičovství, avšak s odlišnou realizací a důsledky. Zatímco Indie byla často dávaná za příklad selhání těchto programů, v populačním vývoji Číny sehrála antinatalitní politika důležitou roli. Nekompromisním uplatňováním politiky „jednoho dítěte“ byla Čína ve světě kritizována a označována za zemi, kde dochází k porušování lidských práv.

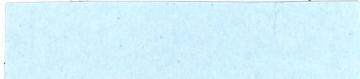
K nastínění populačního vývoje v obou státech byly použity základní demografické ukazatele. Předností práce je, že je podán ucelený přehled vývoje těchto ukazatelů. Podrobnější demografickou analýzou se autor nezabývá z důvodu špatné dostupnosti a malé spolehlivosti dat. Stěžejní částí je kapitola 4 „Rozdílnosti populačního vývoje Číny a Indie“, kde jsou uvedeny téměř stejné grafy jako v kapitolách předchozích, avšak pro obě země dohromady. Navíc jsou uvedeny hodnoty prognózované do roku 2050, ale nejsou řádně odlišeny od skutečně zaznamenaných hodnot (viz graf č.13- 20)! Bývá zvykem je odlišit např. přerušovanou čarou. Stejná výtka se týká i textu, kde autor často nerozlišuje od skutečnosti a od toho, co je předvídáno.

Ke grafickému zpracování lze uvést další důležité připomínky. Předností údajů za Čínu je, že jsou často uvedeny za jednotlivé roky, nicméně v případě grafu č. 3 (str. 28) je na ose x interval jednoho roku nedodržen (do roku 1970 je nepravidelný a pak jednoletý)! Rozpor je mezi grafem č.6 a č. 16, což naznačuje, že autor neví, jak je definována míra přirozeného přírůstku a v čem se udává (špatný název, chybné hodnoty)! Navíc graf č. 16 není vhodně zařazen. Lépe by bylo zařadit samostatný graf porovnání vývoje míry růstu obou populací. Není důvod komentovat vývoj hmů následně po komentování vývoje ků a střední délky života. Kromě toho autor v textu odkazuje na tento graf jako na vývoj standardizované hrubé míry úmrtnosti (2. odstavec str. 65)! Nevhodně se dále jeví název grafu č. 19 „Vývoj stárnutí populace Číny a Indie“ (str. 68).

Z hlediska jazykové stránky lze vytknout některé krkolomné formulace, které jsou často nesrozumitelné nebo neadekvátní: na str. 65 „Zajímavostí je *růst* záporných hodnot.“ či na str. 68 „Vývoj obou zobrazených věkových skupin .... nemá stejný *původ*.“, apod. V závěru na str. 71 „Získat *vývoje* demografických ukazatelů.....“, na str. 72 „.....specifikace hodnot úrovně ků.....*mě až fascinovala*“, na str. 73 „.....bude populace Číny předstížena tou indickou“. Dále je nutné vytknout některé překlepy, které by neměly být především v názvech (např. na str. 11, název kap. 2.1.1).

Téma je podáno vcelku přehledně. Autor porozuměl zadanému tématu a přistoupil k jeho zpracování vyváženým způsobem. Prokázal, že je do určité míry schopen pracovat s demografickými informacemi a použít základní demografické zdroje. Z hlediska obsahového se nedopustil většího počtu zásadních chyb. Doporučuji přijmout práci k obhajobě.

17.9.2007

RNDr. Jiřina Kocourková, Ph.D.